

Fra land til land

Maarbacka — Der hvor

Selma Lagerlöf levet og virket

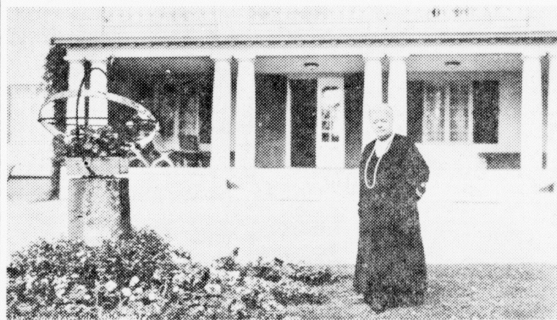
Et av de vakreste minnene i den svenske reisedagsboka er et besøk paa det sted i Värmland hvor den store svenske dikterdronningen bodde og arbeidet. Värmland er saa besunget i poesi at det er unødvendig aa gaa noe nærmere inn paa det. Her er dype skoger, det er blinkende sjøer, flotte asfaltveger og vakre landsbyer og velstandsgaarder. En hostdag i solskinn for landskapet har gaatt helt over i tidas vidunderlige fargeskjær, fred paa landevegene mil etter mil.

Vi nærmer oss Sunne hvor veggskiltet forteller oss om at det er bare ni kilometer igjen til dagens store maal: Maarbacka. I Rottnos passerte vi det stedet som er knyttet til »Gosta Berlings» bevegde saga. Allting er preget av den pinligste orden, parken omkring og spaservegene paa kryss og tvers i duftende blomsterprakt. Dette kulturtempel har ikke noe museumspreget enn skjönt alt er som mens Selma Lagerlöf levde. Hon var en arbeidsmaur og hun skrev ikke mindre enn 40 bøker. Blankpusset glass verner om bokverdiene. Der staar de i biblioteket i tusenvis, hennes egne baade paa svensk og i oversettelser, de andre som hun elsket og æret paa modersmaalet og i mange språk.

Besøkerne kommer og gaar. Millioner er forlengst passert. Ja, det undrer vel neppe noen. — Paa dette stedet i et langt mindre hus fødtes den jenta som fikk Nobel-

prisen for sin virksomhet den 20.10.1926. Hun var ikke alene om aa representere sin berømte landsdel i svensk litteratur. Vi kan nevne andre ogsaa. Geyer, Fröding, Tegnér m. fl.

Selmas far het Erik Gustav Lagerlöf og moren, Luise Wallroth, naboen Karl Wahlroths datter, Selma fikk en hofte-skade som hun kom til aa drages med hele sitt liv. Hun ble paa Maarbacka til

Sveriges Selma Lagerlöf utenfor sitt Maarbacka

hun var 24 aar, leste til lærerinne og ble ansatt i Landskrona, senere i Falun og i Stockholm.

Ved farens død i 1885 gikk Maarbacka gaard ut av slekten. Men takket være Selmas arbeidsomhet, energi og suksess greide hun aa kjøbe tilbake slektsgaarden.

Det var en gledens dag. Tenk om løytnant Lagerlöf hadde opplevd det. Hun slo i gjennom med »Gosta Berlings saga» et bredt epos som med slag avslørte hennes talent, ja, genialitet. I 1909 fikk hun Nobelprisen. I førstningen bodde hun paa gaarden bare om sommeren men senere hele aaret.

Takket være sitt vennskap med Sophie Elkan i Göteborg kunne disse to foreta en tur til det helige land og andre land med. I to bøker »Jerusalem» har hun fortalt om Dalareboerne som emigrerte til Palestina og deres store møde for aa komme fram og skaffe seg en framtid der. For den som vil lese mere om henne kan det henvises til den nylig avdøde Jeanette Othervald som var hennes venninne og fortrolige til hennes død i 1940. Hennes bok (paa

svensk og norsk) er en perle blandt de mange som gir oss et bilde av hva Selma Lagerlöf staar for.

For noen blir Maarbacka bare et turistminne blandt mange andre, men for den som vil lære og ære den store dikterdronningen i svensk litteratur blir stedet det

Skála skipasmiðja & handilsvirki

SKÁLA

Telefon Runavík 7260

Stálskipasmið

Sleipistöð

Skipasmiðja

Mekaniskur verkstaður

Elektriskar installatiónir

Skipstúgerð

Fiskaútlutningur

Sildaútlutningur

Frystivirki

Matvørubúð

Klædnabúð

Kol

Nýmótans fiskavirki við kuldagoysmlum

KUNNGERÐ

Vegna flyting av tannklinikini úr Dr. Jacobsensgøtu niðan á Varðagøtu, verður afturlatið frá hósdegnum 24/2 til mánadagin 14/3.

MAGNUS JENSEN

kulturminne í det i sannhet skal vere.

Det er et godt raad at man vet mest mulig paa forhaand om disse steder og de mennesker som preger ikke bare nuet, men framtida ogsaa. En slik forberedelse lönse seg paa det storslagne Maarbacka ogsaa.

Fridtjof Diesen.

SKULA TIT BRÚKA BIL

persónkoyring ella skúla-koyring, so snarið tlf. 3456

Alexander Dalfoss

Max Cato:

FEIGDARFUGLAR

(Framhald)

So komu vit fram at kirkjuni. Nettupp tá komu melanesar-børnini út; tey vóru líðug við royndina. Presturin stóð á gongubreytini og tosaði við tey, og tey tyrptust um hann... Eg hevði bert sæð hann einar tveir ferðir fyrr. Eg visti, at hann æt faðir Doonan, at hann var iri, og at hann ikki hevði verið leingi í kallinum. Eg haldi ikki hann var væl lýddur av fólki. Hann hevði ikki hugsummarhætt sum fransmaður — hevði ikki tað galliska hugflogið. Hann dugði óiva ongantíð at fata okkara hárhvassa skil millum gudfrøði sunnudagar og eirandi gerandislívið hinar sex dagar-nar í vikuni.

Hann var førur maður, og prestakjólin gjørdi hann enn bulmeira. Hann hevði ivri, men smáði bros um varrar, var rundleiddur og hevði hvast, borandi brá í brúnu eygum sínum. Eg veit hvi teir høgu harrar í kirkju hansara høvdu sent hann higar — kanska hann onkuntíð hevði verið teimum nakað boyssin — tað hendir seg, at heilagir menn eru mest sum óvmikið heilagir — og Kyrrahvíð er so vælsignað væl av vegnum.

Hann sá okkum nærkast. Hann sá lögreglumannin við riflini og setti kniklar í brýr. So bar hann eyga við fangarnar, ið komu tværandi undan,

og andlit hansara storknaði so merkiliga.

Hann rørdi seg ikki beinanvegin, men so kom hann úr óvitariðilinum og tók vegin av okkum. Hann visti ikki, hvør av okkum stóð fyrri, og stardi kannandi inn í andlit okkara.

So segði eg: »Gott kvøld faðir». Í sama viðfangi royndi eg so lagaliga at sleppa mær framvið, og hann segði um berandi: »Gott kvøld. Haldið mær tilgøðar. Men hesir menn eru leinkjaðir. Í hansara munni ljóðaði tað sum nakað heilt ófatuligt — sum ein yvir-sjón — og hann forkaði seg ikki.

»Vit eru á veg í fangahúsið, faðir», segði eg.

Hann helt fram stamandi og á vánaligum fronskum: »Jamen hesir menn...»

»Vit eru komnir við flognum. Eg skal lata teir upp í hendur fangavaktarans», segði eg.

»Er tað neyðugt at hava teir í leinkjum?»

»Soleiðis er mær sagt», segði eg.

»Hetta er almenn gøta og fólk gløða. Hann ódnaði og tók meg til viks — rett sum hann ikki vildi eyðmýkja fangarnar. Eg hugsaði við mær, at hann bar seg ikki at sum tilkomið fólk. Men hann teskaði: »Ein má vera á fólkaleið. Hetta niðurstetur okkum allar, at

siggja meðmenniskju okkara leinkjaði sum djór.

Eg ypti óksl: »Tað er myrkt. Tað eru bert nokur fótaspor niðan».

»So lat teir ganga tey í náðum. Sum menniskju».

Stýrimaðurin var eingin góður kristin. »Av vegnum», segði hann hvassliga og royndi at sleppa sær framvið.

»Eg skal fylgja teimum», segði faðir Doonan og varð standandi, so vit sluppu ikki longur, og sveitadropar sprungu fram í pannuna:

»Eg skal standa inni fyrri teimum. Loys teir bara».

»Tygum hava ongan rett til at blanda tygum upp í hetta».

Marcel ringlaði so hulisluga við ketuni — hann helt tað kanska vera stuttligt. Men eg haldi kortini tað var mest fyrri at arga okkum. Hann var enn illur um háðarorðini frá ótanganum. Eg var so argur, at eg sparkaði eftir svarta konstápli, sum so kveistraði eftir Marcelli við riflini og skuldi reka teir longur fram. Presturin forðaði. Hann vildi framvegis ikki sleppa okkum longur.

Eg var nú eisini ódnaður.

»Hetta kemur ikki tygum við», segði eg.

»Óll menniskju viðkoma mær».

»Tala við umboðsmannin».

»Tygum eru eisini ein menniskja. Tað býr gott í tygum. Eg heiti á tygum».

Og sannliga stóð hann har og neitaði um allan kroppin og veipaði við báðum ørumum — alt varð vordið so ótespu-

ligt, og fólk fór at tyrpast um okkum. Nú fataði eg so smátt, tvi teir høvdu sent hann higar. Navigatorurin var illa við og teskaði: »Hetta er jú ræðuligt. Ger nú sum hann biður». Óðin spann í meg. Hvi skuldi eg vera til gjøldur? Gjörði eg annað enn tað eg var settur til?

Nú var stór fjöld tyrpt saman um teir triggiar fangarnar, sum ikki lögdu petti í at vera várkunnaðir, men heldur vistu seg tvöar og við háðandi yvir-brá, sum teir vildu sýna seg í ringasta ránsmanalíki, tí tað vóru teir.

»Hetta skal vera meldað...» byrjaði stýrimaðurin.

»Melda meg sum tær lystur», svaraði eg argur.

»Takk», segði faðir Doonan. Marcel remdi sær við miklum háva og geispaði beint upp í andlitini á mannarnævni.

Harry Frobisher hugdi ikki upp. Tað var ongantíð gott at vita, hvat hann hevði í huga.

So rendi hann eyguni eftir faðir Doonan, sum at hann skuldi havt illt inni við allar prestar yvirhøvar. Men hesin presturin var avgjört nakað fyrri seg, tí inntil hesa løtu hevði eg ongantíð hugsað um at leggja hond á ein prest. Tá letur í Frobisher: »Á, tann sum nú átti eina sigarett».

»Hygg», stamaði prestur.

Hann leitaði í lummumun, fann ein pakka og fekk teimum. »Í Jesu navni taki hesar sigarettirnar».

Nú var eg illur av álvara.

Tað var púra órt, kanska at verða standandi her mitt í got-

uni inntil hann kanska eisini leitaði eldförispinn fram til teirra. »Skundi tykkum nú», rópti eg.

Marcel læi: »Hevur tað nakr an bráskund? Annars hevði eg ætla mær at farið innar í kirkjuna at biðja».

Stýrimaðurin hvæsti afturi móti: »Tygum kunnu biðja allar tær bonir tygum vilja í fangahúsinum».

»Eg klagi fyrri bispinum».

So endiliga fingi vit teir at ragga aftur. Faðir Doonan fylgdi okkum á leið og varð standandi mitt á gotuni sum lögreglumáður, fyrri at forða fólki í at elta okkum. Táð vit vóru komnir nakað á leið, slóg stýrimaðurin sigarettina úr munnum á Frobisher.

Hin stóri svertingurin Charlie spýtti sína út áðrenn stýrimaðurin kundi náa honum. Hann kveitti at tí illa manninum, rett sum hann umhugsaði, um tað loysti seg at taka eykarevsing uppá fimm ár, bara fyrri at bróta arm inn av honum.

Vit lótu vaktini teir triggiar menninar við fangahúsgarðin. Eg var gláður táð eg sá teir hvørva inn í fangahúsið, og eg hevði fingið kvittan fyrri teir. Eg sveittaði illa. Prestur hevði sagt: »Tað býr gott í tygum».

Eg hevði mær lítaða gentu í smáttu uttanfyri býin, og hon biðaði mær við eini konjaks-floksu, so at eg var eitt sindur fullur, táð eg fór í song við henni.

Hetta var tað einasta, ið búði í mær.

(Framhald)